

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 263/2015
25.06.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Марине Говедарица и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиоца З.Г.Н., из К., чији је пуномоћник М.М., адвокат из К., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, Пореска управа, Центар Крагујевац, у Крагујевцу, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2929/14 од 05.11.2014. године, у седници одржаној 25.06.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2929/14 од 05.11.2014. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 2660/13 од 15.05.2014. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужена обавезана да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха и психичких болова које је доживео због узнемиравања од његових претпостављених према њему, исплати износ од 250.000,00 динара, са каматом, од дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности, исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом, од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужени обавезан да тужиоцу, на име неисплаћене ренте, у износима месечних разлика између инвалидске пензије и зараде коју би остварио да је остао на радном месту код туженог, у периоду од 09.12.2009. године до 09.04.2014. године, исплати износ од 1.285.170,99 динара са законском затезном каматом, почев од 10.04.2014. године, као и износ од 451.757,76 динара на име обрачунате законске затезне камате почев од доспелости сваког појединачног потраживања до дана вештачења 09.04.2014. године. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужени обавезан да тужиоцу, на име ренте, по основу губитка радне способности узроковане професионалним обољењем код туженог, месечно исплаћује износе од по 27.749,78 динара, као разлику између зараде коју би остваривао на радном месту на коме је радио код туженог, пре наступања инвалидности и износе

инвалидске пензије почев од дана пресуђења, па убудуће, док за то постоје законски услови. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му исплати: а) на име накнаде нематеријалне штете - вертикалног мобинга његових предпостављених према њему, разлику од досуђеног до траженог износа по овом основу за износ од 1.750.000,00 динара са каматом од дана подношења тужбе, до исплате, б) на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности, разлику од досуђеног до траженог износа по овом основу, за износ од 3.000.000,00 динара, са каматом од дана подношења тужбе, до исплате, в) камату почев од 10.04.2014. године на већ обрачунату законску затезну камату у износу од 451.757,76 динара, до коначне исплате, г) на име месечне ренте, по основу губитка радне способности узроковане професионалним обољењем, разлику од досуђеног до траженог износа по овом основу, за износ од 250,22 динара, као разлику између зараде коју би остваривао на радном месту на коме је радио код туженог пре наступања инвалидности и износ инвалидске пензије са обавезом туженог да цело износ месечне ренте од 28.000,00 динара годишње ревалоризује стопом раста цена на мало и исплатом валоризованог износа, све до стицања услова за остваривање старосне пензије. Ставом шестим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 142.598,20 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2929/14 од 05.11.2014. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и четвртом изреке. Ставом другим изреке: а) делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужени обавезан да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха и психичких болова услед узнемиравања на раду, исплати износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 15.05.2014. године, до исплате, и б) одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио обавезивање тужене на исплату накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха и психичких болова услед узнемиравања на раду, за још 150.000,00 динара, са законском затезном каматом од 15.05.2014. године, до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.05.2014. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да тужена тужиоцу на име неисплаћене ренте у износима месечних разлика између инвалидске пензије и зараде коју би остварио да је остао на радном месту код туженог, у периоду од 09.12.2009. године до 09.04.2014. године, исплати износ од 1.285.170,99 динара, са законском затезном каматом од 10.04.2015. године, као и обрачунату законску затезну камату од доспелости сваког појединачног потраживања, до дана вештачења 09.04.2014. године, у износу од 451.757,76 динара. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име ренте, по основу губитка радне способности узроковане професионалним обољењем код туженог, месечно исплаћује износе од по 27.749,79 динара, као разлику између зараде коју би остваривао на радном месту на коме је радио код туженог пре наступања инвалидности и износ инвалидске пензије, од 15.05.2014. године, па убудуће. Ставом шестим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу петом изреке под а), б), в) и г). Ставом седмим изреке, преиначено је

решење о трошковима поступка и тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 47.400,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку -ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Без утицаја су наводи ревизије којима се указује да је другостепена пресуда донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, јер се због наведене битне повреде одредаба парничног поступка ревизија не може изјавити, с обзиром да није предвиђена као ревизијски разлог, одредбама члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био запослен код тужене од 01.05.1985. године, на пословима вишег пореског инспектора. Решењем тужене од 25.12.2004. године, тужилац је распоређен на друго радно место, због потребе ефикаснијег обављања послова и побољшања процеса рада, након чега је, решењем тужене од 30.06.2005. године, остао нераспоређен, а решењем од 26.08.2005. године престао му је радни однос. У наведеном периоду, између тужиоца и директора филијале тужене С.Б., постојала је нетрпељивост, која се огледала у међусобном оптуживању у новинским чланцима. Решењем инспектора рада одложено је извршење решења тужене о престанку радног односа тужиоца до доношења правноснажне пресуде, а тужена је супротно овом решењу, које је постало коначно 18.08.2005.године тужиоца оставила нераспоређеног од 06.05.2006. године све до 09.09.2008. године када је враћен на рад. Пресудом Окружног суда у Крагујевцу Гж1 194/08 од 12.08.2008. године потврђена је првостепена пресуда П 839/05 од 28.03.2008. године којом су поништена као незаконита решења тужене којим је тужилац оглашен нераспоређеним и којим му је престао радни однос и тужена је обавезана да тужиоца врати на рад и распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми. Вештачењем је утврђено да тужилац болује од хроничне болести која има зачетке још од 1986. године, чији је развој текао постепено десетак година, а након стресогених догађаја на радном месту, болест тужиоца је добила прогресивни ток, дошло је до наглог погоршања псоријатичних промена и општег стања тужиоца, а након тога и до потпуне неспособности за рад и тешког ограничења животних активности од 80%. Према мишљењу вештака, стресогени фактор увек учествује у првом испољавању и настанку погоршања болести и без дејства овог фактора не би дошло до тешког ограничења животних активности и потпуног губитка радне способности код тужиоца. Тужиоцу је решењем Фонда за пензијско и инвалидско осигурање од 15.04.2009. године утврђено право на инвалидску пензију, због потпуног губитка радне способности а вештачењем финансијске струке је утврђено постојање разлике између зараде коју би тужилац остваривао да је остао да ради код тужене на свом радном месту и инвалидске

пензије коју остварује, као и висина камате од доспелости сваког појединачног месечног износа разлике, до дана вештачења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да незаконито поступање тужене, због којег је тужилац остао нераспоређен без примене критеријума и давања разлога за то, а нарочито имајући у виду дужину трајања периода нераспоређености тужиоца упркос решењу инспектора, све у контексту међусобних односа тужиоца и тадашњег директора филијале, представља радњу узнемиравања у смислу одредбе члана 21. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05). По налажењу овог суда, правилно је Апелациони суд у Крагујевцу нашао да тужиоцу, по наведеном основу, припада примерена накнада у износу од 100.000,00 динара, у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима.

Одлучујући о осталим тужбеним захтевима који се односе на накнаду нематеријалне штете због умањења животне активности и накнаду материјалне штете (ренте) у висини разлике зараде коју би тужилац остваривао да је остао да ради на свом радном месту и пензије коју прима (од 09.12.2009. године до 28.02.2014. године), са каматом, првостепени суд је нашао да постоји основ одговорности тужене. Према закључку првостепеног суда, стресогени ефекат отказа на тужиоца, био је искључиви разлог погоршања општег стања тужиоца и губитка радне способности, имајући у виду да је тужилац раније био лечен само од псоријазе, која је у трајању од 20 година имала лаган ток (све до отказа) и због чега је тужиоцу била у мањем степену умањена животна активност. Апелациони суд је преиначио одлуку првостепеног суда у погледу наведених тужбених захтева и исте је одбио као неосноване, налазећи да незаконитост решења тужене којима је регулисала радни однос тужиоца, а која је санкционисана у судском поступку, не може бити адекватан узрок настанка штетне последице која се огледа у погоршању здравственог стања тужиоца, због чега је тужилац изгубио радну способност, а дошло је до умањења животне активности. Апелациони суд је имао у виду да тужилац болује од псоријазног реуматског артритиса и анкилозирајућег спондилитиса – мултифакторијалног обољења, ауто имуне природе и непознате етиологије, која настаје код генетски предиспонираних особа, има прогресивни ток и води умањењу радне способности и опште животне активности. Стресогени фактор учествује у првом испољавању и настанку погоршања наведене болести, али се тај утицај не може процентуално утврдити.

Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да у конкретном случају није утврђено постојање адекватне узрочно-последичне везе између радњи тужене и настале штете, због чега не постоји основ одговорности тужене за штету чију накнаду тужилац потражује у овој парници. Без утицаја су наводи ревизије у вези околности које године је тужиоцу први пут дијагностиковано да болује од псоријазног артритиса, имајући у виду да је међу странкама било неспорно да је тужилац лечен од псоријазе 20 година пре наведеног периода када је дошло до стреса на послу, а након чега је дошло до погоршања болести, која је већ постојала. Неосновано се у ревизији наводи да је другостепени суд без оцене налаза и мишљења вештака утврдио чињеницу за коју није стручан, а која се односи на узрок штете. Наиме, према мишљењу вештака медицинске струке који су ангажовани у поступку, етиологија болести тужиоца, која настаје код генетски предиспонираних особа, није у

потпуности разјашњена, а изгледа да је узрок мултифакторијални, при чему је стрес код тужиоца имао пресудан утицај. Из наведеног, првостепени суд је извео погрешан закључак да је стрес због отказа искључиви разлог погоршања здравственог стања тужиоца. Међутим, по оцени овог суда, као и другостепеног, наведено није довољно да се закључи да постоји основ одговорности тужене. Уколико постоји више околности због којих је дошло до настанка штете, узроком се сматра она која је типична за настанак одређене штете, а у конкретном случају, не може се сматрати да је код просечног човека, губитак радне активности и умањење животне активности последица која је типична за стрес у вези отказа. Због наведеног, и по оцени овог суда, не може се сматрати да је тужилац доказао узрочно-последичну везу између штете коју трпи и радњи тужене, односно није доказао основ одговорности тужене, због чега је другостепени суд правилно одбио тужбени захтев у наведеном делу.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Миломир Николић,с.р.**